

VIRÁGH SZABOLCS

Őzgerinc

Mint mélytányér ebéd után,
zsírfoltos üresség az agy,
szám szélén maradék nyers öröm,
idegek tánca a vérágas szemben,
de a tornádó közepén
halálos csönd.

A holnaptól félek? Hogy szebb lesz,
mint egy neonfényes este félúton a konyha és a cselédszoba között,
vagy a böjt árnya, hogy nem marad se morzsa, se szilánk
kitapintani az éhség és fájdalom helyét?

Éjfélkor az erkély meghatározatlan időre bezár,
a város most nélkülem ünnepel,
azt hazudom, hogy mindig is a hétköznapokra fájt a fogam,
paprikás krumpli és kovászos uborka,
de rágni már vasárnapot rágok,
és a torkomon is őzgerinc akad.

Itthon

Mint egy kibelezett bányá,
védtelen.
Jönnek és néznek. Tekintetük rozsdás visszhang,
nem mondják, de tudom, éjszakára se mennek haza.

Gyomok nőnek a sebbe, ott ágyaznak meg a közepén,
a szűrőszakat kitépi.
Nem sietnek.

A fenyőfák árnyéka egyre nő,
ők pedig gyantát kevernek álmaikba,
hogyan édesebb legyen a holnap.

Tőlük feketéllik a mező,
kőporos ösvények az arcon,
fájdalom-turisták vörös alkonyatban.

Ülnek és néznek. Tekintetük száraz csönd.
Nem mondják, de tudom: már ők vannak itthon.

Honvágy

Egy itt felejtett esernyő
a kúttól balra
a kertben, ahol nem esik eső.

(Az esetleges soha nem véletlen,
de a létezés sem szükségszerű.)

A gyommal benőtt küszöb még nem sors;
a két lányom talán kihúlt gyerekszobát keres,
vagy legalább egy ajtót, ami nyílik valahova,
egy rétre például, ami még emlékszik patakra, tücsökre, túlévélre.

A múlt meggyűlik, mint kosz a köröm alatt.
Egy marék száraz földből kirajzolni a málnabokor helyét –
jobban szúr, mint valaha,
de üres a hordó is,
a vért lemosni pedig amúgy se lenne kinek.

Csak a nyitott esernyő mered az égnek,
megtört kérdőjel,
a földre teríti magát,
mintha gyökeret eresztene a honvágyba.

A honvagy puszta szomjúság,
szárazon forgó szivattyú,
mint nyelv anya nélkül.

De a szétszórt kerítésléceken túl erre hivatkozni
persze már illetlenség.

Kifli, mártani

Selymesre gyúrva a kéz,
a ráncok összege kilencvenegy.
Tenyérnyi csöndben tartjuk egymást,
óvatos figyelem.

Az ujjvégi tükörben kacér nő vöröslik,
könnyed távolsága
kettőnknek *másért* idegen.

A háttér üres, mint lichthof négy ablak között.
Szembefordult szemek a keretet keresik,
világra vakon, csak résre nyílik tér –
a téglák még helyükön, de a fal bontásra ítélve.

Az asztalon pohár tej,
hozzá kifli, mártani;
erről mindent tudunk,
és többre már nincs idő.

Arca a fal felé, hogy ne lássam, nem a fájdalomtól sír.

TINKÓ MÁTÉ

Terápia-noteszok: Angyalföld még messze van

I.

A történelem majd nem
emlékezik – mennyi éve annak –,
hogy ebben a szobában figyeltem,
ahogy alszol. Én azt mondom:
legyen a történelem
halott, ha nem hiszi létezésed.
Történelmem: halott
leszel, képregény leszel, nagy és rossz-
arcú hősökkel, és rejtegeted meztelen
nőidet a lepel mögött. Pontosan
kikötni kész hajó az éjszakai
vízen, sodrásában halálbiztos vágyakkal,
amelyek a sziget felé terelnek.
A tükör felületén egy mély értelmű köldök
alatt gyermek fordul.
Melléd kuporodtam, és elszenderedtem.
S azt képzeltem, most béke van, és te is
így gondolod.

II.

Mert eljön az a pont,
amikor a boldogság
már nem lesz
elég, a fagyöngyöknek
tároló doboz kell, a kalácsot
nem mindegy, ki szeli ketté
a nagyobbik késsel.
Téged aztán nem hívlak meg

az ünnepekre, kis kócos
hajadat fényképekről
rögzítem, elmaradtál, ez most
már így tekercseli a filmet tovább,
előtte akármit is mondogattunk –
megoldás arra az esetre, ha
egyszer tényleg hiányoztam
volna.

III.

Ma meg fogom írni szókeségedről, például hogy miért szép. Vagy miért láncol magához egy ültő helyében, meg amikor össze-vissza futkosol veled. Sokáig nem tudtam aludni attól a néhány mondattól, ami kibukott szókeséged mögül. Hasonlítani kezdesz a tavaszra: hozzáférést engedsz vágyaidhoz, azután túlpirítod a ragaszkodást, és megszűnik, kiég a tavasz. Persze én tehetek róla – amit elhittem, olyan volt, mint kamaszkorban a nagy, végérvényes tapasztalatok. Napokig bírják, napokra szólnak. A haláltól, mondjuk, még most is félek. Benned úgy bízom, akárha hajóban, hogy micsoda mélységek felszínét járja be, erős sodrású tengereket szel ketté. Ugyanakkor mi egy hajó voltaképp: aprócska tákolmány a nyílt vízen, semmi több. Viszont a partokat összeköti csöndben.

IX.

Egy-két szerelmi esküvel nagy és irigyelhető sprintet lehet tenni. Később ezek a szerelmi hosszok követelik az átláthatóságot, az őszi hűvös szélben odarakott teát aprósüteménnyel. Mintha két élet tájékozódna a próba szerint egy felől: lehet-e valaha egy. És a föltett kérdésekre, ha mint ágrajzok bonyolultságában, adható sokirányú válasz: a szem fárad bele elsőként, aztán követik a többi létfontosságú szervek. Persze nehéz lesz kimondva, hogy hagyjuk békében egymást, ha nem lehet.

A hallgatásban viszont olyan gyűlölet
növekszik, épp amit megmentőjeként
vártunk a szerelemnek: most hát hisztit
csap és gyilkol ő.

XIII.

Egy vonatúton, mondjuk
hazafelé – hányszor gondolok
rád, nem tudom, meddig érdemes.
De mint minden, ha bizonytalanba
hajlik: még ott van benne az izgalom –
hogy kifutunk vele valami állomásra.
Talán nem sokért: letörölgetni a flancos
kis félcipőket, vagy belenézni idegenek
lakta városok arcába, esetleg a borzasztó
hideg, hogy csak mozgásban kellett volna
maradni még darabon. Mert ahogy fékezett
a mozdony, hirtelen ki is jelölte valaminek
a végét. Egy emberként követeltelek akkor, és
nem azért, mert ami onnan folytatódott, szigorúan
két irányba tette, nem azért győzködtem,
aki mellettem utoljára sírós szemmel
helyet foglalt, és szép volt, mint egy
vigasztalás, hogy értem földadja.

LUTERÁN LAJOS

A közhelyek margójára

sokáig fenn kell lennem
lefőzök 4 deci kávét
aztán lassan megiszom szürcsölöm jó feketén
keserűn még van vagy 2 deci kb
de most kurvajó mert felpörögtem
aztán anya felhívott hogy jól vagyok-e meg hogy még
sokat kell ennem
mert a testem kórosan sovány
és jobb lenne ha nem úgy néznék ki
mint egy csontváz

leteszem
s a nappaliban össze-vissza ketyeg az óra
én meg azon gondolkodom hogy mért öntöttem
a joghurtot a boncasztalra
éreztem már akkor is édeskés volt a szag
ami kivételesen nem töltött el undorral és én
meg NeM hALLjÁtoK HaGyjÁTok aBbA a sZívVeRÉSt
nEM bíRoM eLviSeLNi
kezemmel takartam el az arcomat
míg lassan leült a por a padlóra
s a pupillák se jártak már le újabb köröket
a falióra is megállt
s halottam ahogy a zacskókban a hullák
halkan szuszogtak és
most becsapva érzem magam mert a pusztulás
csak színlelte magát

én is így játszom el a szerepemet
mert nem ver a szívem
ott lötyög a mellkasomban nem tudom kiszedni
a vér visszamaradt
s óhatatlanul reménykedek hogy nem a szerelem
mert mindig az jut legutoljára az eszembe

sZoPjÁL vAgY nYöGjÉL dE
 egYsZeRre sOse a KeTtőT
 „megőrjítesz nem hallod te kis gecí”
 a szívem felé halad
 hogy fogom így a faszomat kiverni
 miért nem érti meg a szerelem
 hogy nem érdekel többször is
 elmagyaráztam neki de ő csak
 bambán nézett vissza rám
 mostanában már csak köszönni
 szoktam neki pornófilmekből kölcsönzött mosollyal
 nem érzek iránta semmit
 fOgD bE a pOFÁD
 nEkeM hIÁbA síRsZ
 eLhAsZNÁLtaLaK mINt
 eGy tÚlkoRoS riBaNcoT
 és mégis a szívem felé haladt
 sötét
 undorral
 most némán állok a zuhany alatt
 és nem irritál a hideg víz

lesöpröm magamról és
 csupasz testtel visszamegyek a konyhába
 szomjas vagyok még
 megiszom a hátramaradt 2 deci kávét
 de már nem esik olyan jól
 az íze is enyhül
 ennyi elég
 paplan alá gyűröm az érzelmeimet
 meglátszik rajtuk a korrózió
 engem is már kikezdett
 „a lélek útján sehova se érsz
 lószaros földút az egész”
 hallatszik a rádióból
 kikapcsolom
 késő délután van lassan sötétül
 ilyenkor van az hogy
 leviszem a szemetet
 bármennyire is bűdös
 talán ez lenne a lelkem

„nagyon jól tudod”
kint vagyok de a szag még fellelhető
ez a rothadás szaga
felismerem
legutoljára nagymamámon éreztem
de nem szóltam neki
emlékszem
visszafelé a frissen esett hóba
belepisiltem az isten nevét
ő másnapra meghalt
bennem
harmadnapra összegyűlt a szemét –
gyermekkorom óta
próbálok megszabadulni tőle
de nem megy
csak magam elé bámulok míg
a sejtekig hatoló csendben
lassan olvad a hó
és lassan alvad a vér

LIPCSEY EMŐKE

hangokká izzik

mindent úgy tegyél
mintha az első
vagy az utolsó alkalom lenne az;
amikor világítanak a felhők
mikor a levegő szikrát szór
mikor beleájulsz a ragyogásba
mikor megsemmisít az első mozdulat
mikor az, ami te voltál, valami mást jelent
mindent úgy tegyél
mintha először vagy utoljára tennéd
mikor az első mozdulat után minden mozdulat
azt a ragyogást jelenti
melybe beleájulsz ha megérint.
mintha először vagy utoljára tennéd
mikor hangokká izzik minden mozdulat
hogy kitarja azt ami akkor létezett
mikor létezni fog legbelül.
hangokká izzik minden mozdulat
hogy szárnyát lebbentse minden pillangó
csillogó bogár
hogy megismerd a virágok illatát;
ez rózsza az jázmin ez kakukkfű
hogy ne legyen hiába a simogatás
hogy érezz minden kavicsot a lábad alatt
mikor lépkedsz az úton
hogy csillagok sziporkázzanak ágyékodban
ha magasba emeled tekinteted,
hogy tenyereddel érezd mi sötét mi világos.
mindent úgy tegyél
mintha először vagy utoljára tennéd
mikor felemeled a kezed
mikor az első mozdulat után
minden mozdulat azt a ragyogást jelenti
melybe beleájulsz ha megérint.

SZTERMEN ANDRÁS

2116

A piros szirmú virágok-
nak levágatja a fejét
az ezredes
a robotkertésszel.
Az egy mozgó fémoszlop, amelyből
ügyes karok nyúlnak ki, ha kell.
Meglepően beleillik a bokorfalak
alkotta kert zöldjébe, csak a piros
szirmú virágokéba nem. Zöld és kék.
Csak ennyit akar látni az ezredes. Kezét hátul
összekulcsolja, sétál.
Olykor leül sakkozni
a robotkertésszel, ha
emberi szóra vágyik,
akkor bemegy az ebédlőbe.
Néha meglátogatják az
az unokái. Nem
akarja, hogy a szanatóriumban
lássák, eléjük megy, az épület előtt
virágos tér. Összenéznek. Az öleléseken
kívül nem is tudják, mit kezdjenek
egymással. A legkisebb a virágokra
mutat. „Nézd Papa, menstruál
az anyatermészet.”
Ekkor nevet egy jót.

Filmforgatás

Jenei Alexnak

Kivájtunk egy kockányi részt a földből,
az üreget lefedtük egy áttörhetetlen üveglappal,
azon mozogtak a szereplők,
a kamera pedig az üreg mélyéből filmezte őket.
Leginkább a talpukat látta.
Néha a kezüket, ha gesztikuláltak, de az emberek
keveset gesztikulálnak, mert nevetségesnek érzik.
Különösebb látványt csak a felhők adtak, ha nem takarták el
őket, és a fa, amely karjaival belenyúlt a képbe.
Meg volt egy öregember, aki hajlottabb volt,
belőle valamivel többet lehetett látni.

TOKOS BIANKA

kivonat

csak néztem a vonatokat és elképzéltem
amint felszállsz az egyikre ahelyett
hogy teherként rakódnál rám
és nekem kellene tovább vinnem téged
te csak egy félmosollyal jelezted a maradást
a hátamon ültél és úgy kellett beutaznunk a világot
közben én imádkoztam az újabb vonatokért
hogy szabadítsanak végre fel tőled
te pedig azért, hogy soha többé ne jöjjenek
így mentünk előre a végső kiszáradásig
finoman jeleztem, hogy elfáradtam
le kell, hogy tegyelek,
de amikor mellettem lépkedtél,
sokkal nehezebb lett a teher a vállamon
Isten nem tudta beazonosítani fentről
a kéréseket összekeveredtek a vágyak
a lábujjainkat is úgy kellett kibogozni
de már nem ismertük fel a sajátjainkat
csak annyit ért el, hogy belőlünk lett vonat
és mindenhol meg kellett állnunk,
csak az állomásokon nem

* A XV. Táblaképfestészeti Biennáléhoz kötődően a REÖK, a Tiszatáj irodalmi folyóirat, a tiszatájonline.hu és az irodalmipályázat.hu közösen hirdette meg 2014 nyarán a *Versképek* című verspályázatot. A zsűri – *Zalán Tibor* József Attila-díjas költő, író és *Kollár Árpád* költő, a Fiala Írók Szövetségének elnöke – a 181 beérkezett alkotásból választotta ki a három díjazottat. Az első díjat *Tokos Bianka* „kivonat” című verse kapta, a második helyezett *Bertók Éva* lett „Kívül-belül” című művével, a harmadik pedig *Novák Valentin* a „díj” című alkotással.

BERTÓK ÉVA

Kívül-belül

Úgy képzeltem el, hogy majd menekül,
Mert kívül-belül ez az alázat.
S most szemembe néz nem kért egyedül,
Ő teszi, tárjam az ajtót, járjam be a házat.

A kocsma ajtajában ott áll borosan,
A sárga villany elömlik alakján.
Vonzó árnya a falra vetül,
Játszana most is, ha hagynám.

Kinn tűz ég, s körötte a sötétbe
Alakok inganak, s füstöl a nemlét,
A végtelen cégéerként vigyorog:
„Egy jó pohár sört most má’ meginnék.”

A fűvön a zöld üveg pohárban
Még habzik az alkonyi kisfröccs,
Fekete kontúron színes-szép varázslat,
A félreértésen felröhög, s ellök.

Majd alkalmat ad az est minden
Ingatag-álmata tag vágynak,
Bennünk leli fészket a rossz hamarost,
Ha a pernyeszemek már ideszálltak.

És táncát járja a holdnélküli éjben a semmi,
Hazudik a sötétben színes figurákat,
De ha eljön a virradat fénye, elillan,
Kontúrja marad csak, holt, torz varázslat.

Most úgy képelem el, hogy a Másik majd hazavár,
Mert kívül-belül ez a jelenlét.
Kitárom az ajtót, szél rázza a házat,
Az éjjeli mámor csak tegnapi emlék.

NOVÁK VALENTIN

díj

konok tüzét lányom szemének
melyik létből kölcsönözte ki
sasszé batü s jön a pördület
mi honnanból hovába elviszi

az asztalnál egy néma pontozó
mást lát mit az elfogult soha
ki lép fel az emlékdobogóra
kit fed el állomások hópora

aranyával úgy húz most magához
e vadcsapásos tornaszőnyegen
mennyi gyermek illanó csodája
tudom e díj ma jelentéktelen

tornadal az életállomásról
hol a térben járatokra várunk
hárman csak a 'por es' szállodából
ha a föld recepciósa ránk unt

és hozta ritmikus gimnasztika
spárgázza át kezdet s vég pontjait
bemelegítés után időtlen
lengő forgással oldja vágyait

hat és fél éve majd' hibátlan
gyakorlatát az élet elhiszi
mikor bemondják nyakig áll a létben
de a járat egyszer őt is elviszi

konok tüzét lányom szemének
melyik gén srófja vitte túl a testen
sasszé batü és a jön a pördület
mi aranyérmet hoz e csődületben